SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

XCV. No. 53. • JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 19, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 19-го БЕРЕЗНЯ 1988 Ч. 53. РІК XCV

...інець спростовує дезінформацію

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Щоденник „Крищен Саєнс Монітор" з 14-го березня ц.р., помістив листа Маркіяна Білинського з Товариства Св. Софії у Вашінгтоні, в якому автор коментує статтю з 17-го лютого, того щоденника, що виявляє незрозуміння історії і питання чи є це 1000-річчя Християнства буде темою святкувань в СССР у червні.

М. Білинський спростовує статтю, в якій подано, що це буде 1000-річчя Християнства в Київській Росії, та вияснює, яка є різниця між поняттям Русь і Росія. М. Білинський дає читачам того американського почитного щоденника інформації про винищення в Україні Української Православної і Католицької Церков і про те, що в минулому році УКЦерква просила про визнання, але совєтський уряд це прохання відкинув. Він звертає увагу на те, що коли треба приймати усі уступки на полі релігійному, не можна зрозуміти чому відзначування 1000-річчя Християнства мають відбуватися в Москві, коли це місто навіть не існувало в 988 році. Чи не було б більш правильно залишити це святкування за Києвом — ставить питання М. Білинський, і остерігає, що малі концесії не можуть змінити факту, що стільки віруючих терпить в СССР і досі.

Менор коледж дістав велику дотацію

Філядельфія. — Недавно представники великого підприємства Белл Пенсильванії відвідали Менор джунір коледж і передали директорові Студіюючого Осередку Української Культури Сестрі Марії Ф. Волчанській, ЧСВВ, чек на 10,000 дол. як одноразову дотацію від цієї корпорації.

При цій нагоді представники Белл: Джозеф Тонер Роберт Паолучі і Чарлз Снайдер відвідали музей осередку, де його куратор Христина Хомин-Їжак дала їм відповідні пояснення про українське мистецтво.

Рівночасно вона поінформувала, що у квітну неділю, 27-го березня ц.р. відбудеться там річна виставка писанок під назвою „Українські писанки: святкуючи тисячоліття традиції". В часі виставки будуть навчальні пояснення, показування писання писанок і зайняття для дітей. Також буде висвітлений фільм Славка Новицького „Писанка".

Відбудуться збори кредитівки в Пармі

Парма, Огайо. — 31-ші Загальні збори Кредитової Кооперативи „Самопоміч" у Пармі відбудуться в неділю, 27-го березня ц.р., о год. 3-ій по полудні в залі собору св. Володимира. Члени одержать друкований 19-сторінковий звіт за 1987 рік і в ході нарад виберуть вісім осіб до керівних органів цієї просперуючої установи.

В минулому році майно кредитівки, яка має відділи у Лорейні і в Кентоні, збільшилося на 21% до суми 22.9 міл. дол. і в балянсі показано 318,430 дол. надвишки.

Із зростаючими оборотами і клієнтурою, дотеперішні бюра виявилися замалими, тому протягом зими переведено фірмою Олега Опоки перебудову власного будинку. У суботу, 12-го березня, відбулося відкриття поширених бюр, яке перевела голова Управи Розалія Головка, а парохи отці шамбеляни Михайло Ревтюк і Іван Наконечний, посвятили їх.

ЗБОРИ УАКРАДИ В ДІТРОЙТІ

Дітройт. — Загальні збори місцевого Відділу УАКРади відбудуться в п'ятницю, 25-го березня ц.р., в год. 7-ій вечора в Ґалерії ЕКО. На зборах виступить заступник голови УАКРади Євген Стахів.

МІНІСТЕР УССР ВІДКЛИКАВ СВІЙ НАКАЗ

Лондон (УПС). — У вересні минулого року міністер освіти УССР М.В. Фоменко видав наказ про ліквідацію катедр української мови або української літератури як структурних одиниць у Ворошиловградському, Дрогобицькому, Кіровоградському, Ровенському, Сумському та Харківському педагогічних інститутах. У наказі міністра ця акція мотивується так: „На клопотання ректорів педагогічних інститутів УССР та з метою впорядкування мережі катедр педвузів УРСР з 1 жовтня 1987 року об'єднати... кафедри педінститутів".

На наказ міністра освіти відгукнувся доктор філологічних наук, професор Харківського педагогічного інституту Михайло Гетьманець. У статті п.з. „Дивний наказ міністра освіти", надрукований у газеті „Літературна Україна" (ч. 6 з 11-го лютого ц.р.), він пише, що „в останні роки контингент студентів українських відділень в усіх педвузах значно збільшено. І ніяких підстав для скорочення кафедр немає". Проф. М. Гетьманець звертає увагу на те, що, наприклад, на українському відділенні філологічного факультету нині навчається лише на стаціонарі „близько 400 студентів, і в наступні роки передбачається збільшення кількости їх". Він додає, що „згідно з названим наказом міністра, кафедру української літератури нашого пединституту було приєднано до кафедри російської і зарубіжної літератур, яка у зв'язку з цим була перейменована в кафедру літератури".

Зазначуючи, що з 1-го січня цього року катедрі української літератури в Харкові повернуто статус окремої одиниці, М. Гетьманець запитує: „Це в Харкові, а як же у інших містах?" Він вимагає, щоб катедри не об'єднувати, не скорочувати, а навпаки, „посилювати їхню ролю у підготовці вчительських кадрів, у поліпшенні вивчення української мови, у розвитку науки і культури". Ця вимога цілком на часі, бо, зазначує М. Гетьманець,

(Закінчення на стор. 3)

„Жовтень" заперечує чудо в Грушеві

Львів. — „Жовтень", щомісячний літературно-мистецький та громадсько-політичний журнал Спілки письменників України, помістив у числі за лютий 1988 р. довшу статтю Степана Курпіля, п.з. „Чи було чудо в Грушеві?" Очевидно, завданням автора, чи авторів, бо стаття напевно була написана на замовлення КҐБ та партійних органів, які в першу чергу турбуються зростом релігійности серед різних прошарків населення України.

Автор пише: „Юрба, що прибула не тільки з Львівської, але також інших областей, прямує до каплиці. Тут навколо неї моляться, ведуться приблизно такі ж розмови, як на обійсті Кізинів, вдивляються у шибки, у металеву покрівлю купола — шукають силуети матері божої, та інших святих. Дехто обламує гілки з дерев, тре ними до стін каплички, і таким чином листя стає 'святим', набуває 'чудодійної сили'... Одні вишикувались у чергу, щоб заглянути через щілину всередину каплиці, вкинути туди якийсь гріш, на 'добрі датки', на 'діву Марію', інші скупчились біля кам'яного хреста, оточеного свічками, тут кидають гроші — хто карбованця, троячку, а хто десятку-двадцятку... Одні прийшли сюди, щоб помолитись, другі — просто з цікавости, треті — щоб половити рибку в каламутній водичці... Серед останніх — 'душпастир' Микола Цап, що три роки тому покинув свою єпархію у Новосибірській области і тимчасово зупинився у селі Біличах Старосамбірського району. Ніде не працює, але на якісь кошти харчується, вдягається... Дивно, що православний 'слуга божий' виявив такий живий інтерес до уніятського 'чуда'. Не забарився прибитись до Грушева і молодий бродячий монах Афанасій (він же Олександер Ковальчук), якого прогнали з Почаївського монастиря за моральну поведінку. Він, як і М.В.Цап, ніде не працює, за його словами лікується у Трускавці. Знову ж таки — на які гроші? Може допомагає його знайома Тетяна Грипьків, що мала ключі від каплиці. До неї ж прибув із Волинської области Антон Пархомчук. Привіз зі собою релігійну атрибутику, намагався організувати відправи служби божої, але не вдалось, бо хтось упізнав самозванця. Більше того, свого часу він був учасником оунівської банди. (Ось тут і закопана собака)... Як виглядає інспіратори, грушівського чуда' — люди винахідливі .Одні жертвують й не малі суми, а інші гріють на цьому руки. Тому жителі Грушева вирішили на сільському сході використовувати ці кошти на благоустрій села, а також перераховувати у фонд миру" (значить кагебісти захотіли й собі погріти руки).

Ось у такому тоні й дусі написана ціла стаття С. Курпіля про Грушів, автора який навчений ходити в кагебівському запрязі і слухатись наказів окупантів. Тому не дивно, що в кінці своєї статті він каже, що „350 років унії — це 350 років голгофи західньої вітки українського народу" і, що ця „голгофа закінчилася з визволенням Західньої України Червоною Армією та встановленням радянської влади". Ось таку „правду" привіз з Грушева кореспондент „Жовтня" С. Курпіль. А може грушівське чудо і його задурманену комуністичними ідеями голову просвітить? Може. Божі млини мелять помалу, але дуже докладно.

НАГІРНИЙ КАРАБАХ ЗНОВУ СТРАЙКУЄ

Москва. — Покликаючись на робітника Гамлета Кочаряна, члена ради депутатів вірменського міста Кафан, пресове агентство Ассошіейтед Пресс повідомило, що в четвер, 17-го березня, продовжувався почашй у середу загальний страйк у Нагірно-Карабахській автономній області.

„Школи і підприємства закриті. 40.000 осіб вийшли на демонстрацію з вимогою приєднати Нагірний Карабах до Вірменії", — сказав Кочарян у телефонічному інтерв'ю. На запитання, звідки він знає про це, Кочарян відповів: „Інформації одержані від вірменських активістів у Степанакерті" (столиці Нагірного Карабаху).

Інформацію не вдалося підтвердити іншими джерелами. Офіційна совєтська преса продовжує мовчати. Західнім журналістам заборонено відвідувати райони недавніх заворушень. Представники Азербайджанської ССР у Москві на всі телефонічні запитання відповідають: „Ніяких інформацій про події не маємо".

У радіопередачах з Баку, записаних англійською мережою Бі-Бі-Сі, сказано про усунення з посади голови сумгаїтського міськвиконкому Тавакула Мамедова. Він знятий, повідомило радіо Баку, „за серйозні упущення в роботі щодо підтримання закону, порядку і дисципліни". Саме у Сумгаїті азербайджанці влаштували 28-го лютого погром, під час якого, згідно з інформаційними совєтськими даними, загинуло 32 особи, а за словами очевидців — сотні людей.

Відомо, що совєтський генсек Міхаїл Горбачов обіцяв вірменам вирішити справу про Нагірний Карабах до 26-го березня. Багатолюдні демонстрації, що відбулися у лютому в Єревані, вимагали, щоб Нагірний Карабах був виведений зі складу Азербайджану і приєднаний до Вірменії. Понад 80 відсотків населення области — вірмени.

Міські школи дуже недомагають

Вашінгтон. — Тут появився новий звіт Фундації Карнеґі в справах навчання, в якому ясно говориться, що міське шкільництво у ЗСА залишає багато до побажання і учителі мусять докласти всіх старань, щоб учні робили кращі поступи в науці.

Президент Фундації Ернест Боєр звернувся зі закликом до президента Роналда Регена, щоб поставив добре навчання дітей на передовому місці у крайовій політиці. Рівночасно з тим він закликає усі льокальні уряди, щоб повели сильну акцію для допомоги шкільництву.

Для підготування річного звіту члени фундації перевіряли шкільництво в п'ятьох найбільших містах ЗСА — в Ню Йорку, Чикаґо, Клівленді, Лос Анджелесі і Гюстоні — і ствердили, що в міських школах так їхня адміністрація, як і вчителі виконують лише найконечніше, не маючи ніяких стремлінь довести до кращої адміністрації та навчання. Школи є занедбані, ствердили члени фундації, і приймають невдачі учнів, як неминуче явище, якому не можна запобігти. Тому члени фундації уважають, що є конечним підтримувати менші числом школи, більше гнучку адміністрацію і нові програми навчання.

ПРОТИВНИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ СТАВЛЯТЬ ПІД СУМНІВ СТРАТЕГІЮ ПРЕЗИДЕНТА

Вашінгтон. — Рішення президента Роналда Регена вислати до Гондурасу чотири баталіони заправлених до фронтових боїв парашутистів в числі понад 3,000 вояків, викликало подекуди, головно серед ліберальних демократів, республіканців й пацифістів гостру а то й злісну критику Адміністрації і її стратегії в Центральній Америці. Для декого, як наприклад, сен. Кристофера Додда, мол., спікера Палати Репрезентантів Джіма Райта та багатьох інших, не допомагають жадані вияснення представників Білого Дому і Державного департаменту, а навіть самого державного секретаря Джорджа Шулца, що американські частини в Гондурасі не будуть брати участи в боях з нікараґуанськими сандіністами, які хочуть за всяку ціну знищити бази антикомуністичних повстанців контрас і з позицій сили розпочати тоді процес замирення, що його подиктує іншим центральноамериканським країнам маленький нікараґуанський диктатор Даніель Ортеґа Сааведра, який у своїй антиамериканських виступах уподібнюється часто до Адольфа Гітлера.

Цікавим є тільки факт, — кажуть політичні спостерігачі, — чим імпонує Ортеґа американським політикам, своєю рішучістю за всяку ціну знищити контрас, модерною совєтською зброєю над доставою якої американські законодавці також повинні поважно застановитися, чи подібною до їхньої (демократів) критики політики і стратегії Адміністрації президента Р. Регена.

Покищо американські війська вже зайняли стратегічні позиції в Гондурасі, покищо далеко від фронтових дій, приблизно 125 миль від гондурасько-нікараґуанського кордону. Вони прибули до тієї країни з наказу головного командувача американськими збройними силами президента Р. Регена і на прохання тамошнього президента, країна якого є близьким альянтом З'єднаних Стейтів Америки. Такий вияв дружньої постави Вашінгтону викликав задоволення гондураського уряду, який принайменше впевнився, що у випадку дійсної агресії сандіністів на Гондурас, вони зустрінуться з гострою американською реакцією, очевидно, якщо у Вашінгтоні не зміниться Адміністрація і до голосу не прийдуть прагматисти, чимале число яких є навіть претендентами на президентське крісло у виборах цього року.

Противників висилання американських військових частин до Гондурасу денервує також і той факт, що вони не знають фактичної причини висилки війська до Центральної Америки і бовтаються у здогадах, дуже часто неправдивих. Немає де правди діти, президент Р. Реген знає, що робить. Всі політичні і мілітарні потягнення він робить засекречено і тому жадна з його акцій не була скомпромітована, подібно до американської рятункової акції в Ірані, де про прибуття американських гелікоптерів знали скорше іранці, як відповідальні американці.

У пов'язанні із висилкою американських парашутистів, військові частини Гондурасу зуміли оточити більшість сандіністів, бо прибуття американців заскочило сандіністів і вони, у переполоху, зробили декілька стратегічних помилок.

УКРАЇНСЬКИЙ НЮ ЙОРК ПРИВІТАВ О. ТА Й. ТЕРЕЛІВ

Загальний вид на авдиторію школи св. Юра.
(Фото: Стефа Грицковян)

Ню Йорк. — У неділю, 13-го березня, у шкільній авдиторії української католицької церкви св. Юра зібралася громада Ню Йорку, щоб урочисто привітати Олену та Йосипа Терелів, які у вересні минулого року прибули з рідної землі до Амстердаму, столиці Голляндії, а звідти до Канади.

Для українців усього світу Йосип Тереля став символом живучости Української Католицької Церкви, яка в умовах совєтського режиму не лише продовжує існувати, але й бореться за своє право бути рівноправною, леґальною. „Ні Сталінові, ні жадному іншому совєтському вождеві не вдалося знищити Українську Католицьку Церкву в Україні", — заявив Й. Тереля цілому світові на пресовій конференції в Амстердамі, ступивши на вільну землю. І ці слова нині стали крилатими.

Від імені громади дорогих гостей привітав парох УКЦеркви св. Юра о. Патрикій Пащак, ЧСВВ. Після спільної молитви він представив гостей за головним столом і передав слово о. Себастіянові Саболові, ЧСВВ. „Невеликий клаптик землі української — Закарпаття зробив несподіванку" — такими словами почав свій виступ-привітання о. С. Сабол, маючи на увазі появу там людини-борця, людини героїчної посвяти, яка стала нині леґендою на рідних землях. Отець С. Сабол, якого ми знаємо не лише як ревного священика, чудового проповідника, але й поета, коротко розповів про тернистий життєвий шлях свого земляка зі соняшного Закарпаття. „Молодий ідеаліст з карпатського села і речник Української Католицької Церкви у катакомбах Йосип Тереля — серед нас. Сьогодні, де б він не появився, американська і світова преса пише про український народ про Українську Церкву", — сказав о. С. Сабол.

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ЗАХІДНІ КОМПАНІЇ зацікавлені совєтськими договорами про розбудову в СССР нафтохемічних комбінатів. Василій Дінков, міністер нафтової промисловости СССР, вже зумів підписати з трьома західніми компаніями перший договір про побудову у Казахстані великого нафтохемічного комплексу, кошт якого обраховують на приблизно шість більйонів долярів. Партнерами СССР в цьому випадку стали американська компанія „Оксидентал Петролеюм", італійська „Монтедісон" і японська „Марубені". Совєтський Союз забезпечив за собою 51 відсотків контролі. Після закінчення будови, комбінат буде спроможний продукувати більшу кількість нафтохемічних речовин. За згадану американську компанію договір підписав відомий мультимільйонер Арманд Гаммер.

ФРЕНК КАРЛУЧЧІ, секратар Департаменту оборони ЗСА і маршал Дімітрій Язов, міністер оборони СССР, зустрілись в Берні, Швайцарія, на довшій розмові. Розмова мала приватний характер і тому була закрита для кореспондентів і пресових агенцій. В середу, 16-го березня у приміщеннях американської амбасади розпочались двосторонні переговори між спеціялістами оборони СССР і ЗСА. Вступні розмови тривали три години під час яких були порушені чимало проблем, в тому було обговорено справу евентуального зменшення війська і конвенційної зброї Варшавського Пакту, щоб вирівняти тим самим збройні сили обидвох оборонних бльоків.

НА ЦВИНТАРІ В БЕЛЬФАСТІ, Північна Ірляндія, відбулась нечувана досі подія тероризму, яка може мати непередбачені наслідки у майбутньому. Там ховали трьох застрелених британськими вояками в Гібральтарі ірляндських терористів, членів так званої Ірляндської Революційної Армії (ІРА), які плянували виконати атентат на літак з британськими вояками, що поверталися додому, закінчивши реченець своєї служби. Про це мусів хтось донести, бо на ірляндських „революціонерів" вже чекали озброєні машиновими крісами вояки. Як тільки їхній джіп зупинився при в'їзді на летовище, британці, без попередження відкрили вогонь і вбили на місці членів ІРА. На похорони в Бельфасті з'явилися понад 4,000 осіб, в більшості прихильників ІРА. Коли вже домовини опускали в землю, почулась стрілянина і вибухи гранат. Почався переполох, крики, благання поранених, заклики через гучномовці, щоб присутні лягали на землю. Але не зважаючи на всі протизаходи два терористи, правдоподібно противники ІРА, застрелили трьох осіб, а кілька десяток поранили. Одного терориста зловили учасники похоронів і збили до непритомности, іншого зловила поліція пізніше. Кажуть, що атентат виконали протестантські члени екстремістичної парамілітарної групи.

В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ почали обговорювати проєкт законопроєкту про привернення смертної кари за тяжкі злочини, головно зумисні вбивства. В кореспонденції ТАСС з Риги (Латвійська ССР) говориться, що, мовляв, населення в основному підтримує законопроєкт. Дотепер смертю карали тільки за зраду батьківщини, співпрацю з нацистами, вбивство поліціянтів та інші тяжкі злочини. Є також багато противників цього законопроєкту, але прихильників привернення загальної кари смерти є більше, — каже ТАСС. Не треба виключати, що привернення кари смерти потрібне совєтським диктаторам для поборення націоналістичних рухів в поодиноких національностевих республіках, — кажуть політичні спостерігачі.

В АМЕРИЦІ

ДВОДЕННІ РОЗМОВИ прем'єр-міністра Ізраїля Їцака Шаміра та президента Роналда Регена не увінчалися успіхом. Обидва лідери впродовж двох днів наголошували свою взаємну приязнь, але не погоджувались в справах міжнародної конференції, запропонуваної Урядом ЗСА для полагодження ізраїльсько-палестинського конфлікту. Прощальні промови обидвох були холодно ввічливі, але наглядно протилежні.

КОМІСІЯ ОСВІТИ та праці в Палаті Репрезентантів проголосувала підвищення мінімальної заробіткової ставки послідовно в наступних чотирьох роках до 5.05 дол. в 1992 році. Предсідник комісії Аґастус Гокінс, демократ з Каліфорнії, заявив, що ціла Палата Репрезентантів буде розглядати і голосувати над цим рішенням в наступних двох тижнях. Зараз найнижча заробіткова ставка визнана законом є 3.35 дол. на годину.

БАЗУЮЧИСЬ НА ОСТАННІХ офіційних звідомленнях про можливості праці, задовження покупців і продуктивности в країні, економічні аналітики стверджують, що економіка країни є куди сильнішою, як того вони сподівалися ще кілька тижнів тому. До їхніх позитивних висновків, щодо розвитку економіки долучилося й повідомлення що розбудова мешканевих будинків останнього місяця підскочила на 8.9 відсотка.

АЛЛЕН ОСТАР, президент Американської асоціяції стейтових коледжів і університетів, заявив, що з огляду на зменшення військового освітнього бюджету на 30 міл. дол. військові бази ЗСА починають вичерпуватися з фондів, призначених для допомоги студіюючим військовикам. Речник військових з'єднань Ґреґ Риксон сказав, що зменшення освітнього бюджету прийшло в наслідок загального зменшення бюджету Пентагону.

ПРЕЛІМІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ перевірки Департаментом сільського господарства наркотиків у м'ясі свиней, вказують на 4-відсоткову присутність хемікалій, що їх вживають до збереження харчів, а які рівночасно є спричинниками пістряка. Речник Управління харчів д-р Макс Крендолл заявив, що висліди цієї перевірки не виглядають зле, але занечищення хемікаліями понад один відсоток є вже небезпечним.

ЧАРЛЗ БЛІЦЕР, ГОЛОВА Крайового центру клясичних наук в Норт Каролайні, був іменований директором Міжнародного центру для науковців ім. Вудро Вілсона. Центр був зареєстрований Конґресом ЗСА на пропозицію Гюберта Гамфрі, тодішнього віцепрезидента ЗСА, гроші одержує від Уряду і приватних меценатів. Річно центр видає біля 50-стипендій на дослідні наукові праці з ділянки гуманітарних наук, а також з ділянок журналістики, торгівлі, дипломатії та політичних наук.

ВИСОКОПОСТАЛЕНІ УРЯДОВІ чинники Департаменту здоров'я затурбовані зростаючою небезпекою обманювання осіб, що мають недугу АІДС. Д-р Роберт Віндом, заступник секретаря Департаменту здоров'я та людських послуг, заявив, що йдеться не про якісь малі чи відокремлені випадки, але про алярмуючо зростаючу кількість різних знахорів, які використовують ці нещасні жертви АІДС та пропонують їм за винагороду різного роду лікування, яке очевидно, їм нічого не помагає.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на: "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Передвибори в Іллиной — пояснення ситуації

Коли вже в листопаді минулого року, рівно рік перед голосуванням у цьогорічних президентських виборах, зголосилися сім демократичних і шість республіканських кандидатів, не було ні однієї людини, яка могла передбачити, на кого люди голосуватимуть у передвиборах і хто матиме найбільші шанси стати новим президентом ЗСА. Перший так званий кокус, партійне зібрання, на якому люди голосують, але ще не вибирається делеґатів на партійні конвенції, відбувся в стейті Айова 8-го лютого цього року. Вислід голосування був великою несподіванкою. На перше місце з-посеред демократичних кандидатів висунувся мало кому відомий конґресмен Ричард Ґепгард із Мізурі та з-посеред республіканських кандидатів перше місце зайняв сенатор Боб Дол, після нього колишній телевізійний коментатор релігійних справ Пет Робертсон, а щойно на третьому місці людина з найбільшими фаховими кваліфікаціями — віцепрезидент Джордж Буш. Але у перших передвиборах в Ню Гемпширі 16-го лютого ц.р. вибори виграв таки Джордж Буш — республіканець, а по стороні демократів — губернатор стейту Массачусетс Майкел Дукакіс. Правда, Буш дістав там тільки 23 делеґати (Дукакіс 22), але за традицією уважається, що хто виграє ті перші вибори у Ню Гемпширі — той буде „першуном" у всіх дальших передвиборах і матиме найбільші шанси стати новим мешканцем Білого Дому.

І ця традиційна віра виправдалася. У так званий „великий вівторок" 8-го березня ц.р. Буш виграв у всіх 20-ти південних стейтах, — сенатор Дол ні в одному. У вівторок 15-го березня відбулися передвибори в стейті Іллиной, столицею якого є Спрінґфілд, але найбільшим містом є Чикаґо. Напередодні цих передвиборів Джордж Буш мав уже 705 делеґатів — сенатор Дол 165. Подано, що він дістав 55 відсотків усіх голосів. По демократичній стороні перше місце зайняв сенатор стейту Іллиной Пол Саймон, друге місце зайняв чорний провідник Джессі Джексон і щойно на третьому місці опинився Майкл Дукакіс, якому пророчили, що він дістане офіційну номінацію від своєї партійної конвенції.

Для отримання республіканської номінації треба 1,139 делеґатів, конвенція Демократичної потребує 2,028 членів. Обидві конвенції відбудуться в липні цього року. У великій статті журналу „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з дати 21-го березня ц.р. у статті з майже цілосторінковим портретом Джорджа Буша той журнал не має найменшого сумніву, що Джордж Буш виграє вибори і стане новим президентом, бо з демократичних кандидатів ні один не буде всилі його перемогти. Щобільше, у цьому поважному журналі подано вже із світлинами дев'ятьох з яких Буш зформує новий уряд. Цікаво, що на державного секретаря Буш буцім то плянує призначити Джима Бейкера, найближчого свого приятеля, який, начебто годиться на всякий вищий пост, та на секретаря оборони колишнього секретаря Тому Павера. Буш, за передбачуванням названого журналу, заанґажує до свого уряду однаково когось, що буде милий лібералам, як теж когось із правого консервативного крила Республіканської партії, можливо навіть конґресмена Джека Кемпа, який кандидував у цих президентських виборах і вже зрікся, побачивши, що не має ніяких шансів перемоги. Взагалі число кандидатів уже зменшилось. Зрікся з-посеред республіканських кандидатів генерал Алексендер Гейґ, передбачають, що зречеться Пет Робертсон, зрікся демократ Ґері Гарт і після останніх передвиборів у Чикаґо зречуться ще деякі кандидати, які прийдуть до розумного висновку, що не варто викидати гроші на пропаще діло.

Перед нами відбудуться ще передвибори у таких великих стейтах, як Каліфорнія, Мишиґен і Ню Йорк. Але вони вже не дуже змінять ситуацію: демократичний табір розколений на найменше трьох „першунів" — Дукакіса, Джексона і Ґора — та по республіканській стороні переможцем буде Джордж Буш. Не є виключене, що у листопадових виборах Джордж Буш, вигравши, потягне за собою вигру у Сенаті, як це сталося сім літ тому при виборі Роналда Реґена.

Анна Білик

„ГЛАСНІСТЬ" НА ЕКСПОРТ

Українська пропагандивна газета „Вісті з України", яку видають в Києві для українців за кордоном, у своєму другому номері за 1988 рік принесла інтерв'ю з доктором філософських наук Анатолієм Бутенком „спеціялістом з проблем теорії соціялізму". Як газета зазначає, останнім часом він „займається вивчення білих плям' радянської історії". Інтерв'ю „Вивчати помилки минулого, щоб не допустити їх більше" про вела кореспондентка Шахова і воно явно спрямоване на закордонного читача „Вісті з України". Намір експерта захистити ленінізм перед Сталіном.

Анатолій Бутенко, як видно з інтерв'ю, дуже хитрий спеціяліст — він хоче і вовка наситити і вівцю зберегти. Спочатку він твердить, що Сталін був напочатку добрим большевиком, бо він був на чолі ядра партії, яке „відстояло ленінізм в ідейній боротьбі, сформулювало стратегію і тактику на початковому етапі соціялістичного будівництва". Але потім „спеціяліст проблем теорії соціялізму" таки признає, що Сталін „з багатьох питань займав зовсім не ленінську позицію". Тут вчений спеціяліст наводить і збочення Сталіна від революції, від ленінізму, від партії..., якщо читач хоч трохи вважатиме, то помітить, що з „добрих вчинків" у Сталіна нічого не залишилось.

Правда, тут постає питання навіть у читача „Вістей з України", а що робила партія протягом майже 30-ти років, коли цей найбільший злочинець в історії народів СССР впроваджував терор, винищував селянство й знищував своїх політичних конкурентів?! Звичайно, Бутенко тут ні словом не говорить про ролю партії у системі сталінізму. Чомусь вчений експерт дуже хоче оборонити ленінізм, мовляв, ленінізму не було в політиці протягом панування Сталіна. В інтерв'ю Бутенко каже: „Хочу зазначити також і те, що масові репресії, порушення законності взагалі нічого спільного не мають з ленінською позицією... мало того, сам удар був спрямований на соціялістичні сили — на партійні, військові, адміністративні кадри".

На питання, що ідеологічні противники соціялізму твердять, мовляв, культ особи — це природне породження соціялізму, спеціяліст з проблем теорії соціялізму покликається на Ґорбачова, який зазначив, що „культ особи чужий природі соціялізму". З чого можна зрозуміти, що коли ви цьому не вірите, то ви не читали доповіді Ґорбачова. Тут Бутенко призабув, що вся історія соціялізму пов'язана з догмами та ідолами, починаючи від Маркса через Леніна, Сталіна, Хрущова та кінчаючи представником застою Брежнєвим. А сучасний, так званий реальний соціялізм відомий своїми культами осо би в Румунії Чаушеску, а на Кубі Кастро.

Про „білі плями" в історії СССР спеціяліст проблем теорії соціялізму не розговорився, хоч газета на початку зазначає, що він цими проблемами останнім часом займається, а може він вважає добу Сталіна „білою плямою"? Але всі знають, що це чорна пляма, а під „білими плямами" розуміють і на Заході дещо інше. Можливо, що „гласність" „Вістей з України" має в пляні ще одно інтерв'ю, бо це ж закордон, а там можуть і більше прочитати ніж це дозволено в системі „перебудови" під керівництвом Щербицького в Україні. Стаття — інтерв'ю справляє враження, що запити і відповіді були зформовані так, щоб закордонному читачеві показати, яка „гласність" в Україні.

Дивує лише, чому за умов так званої демократизації, гласности й перебудови не помістила ні одна українська совєтська газета такого актуального інтерв'ю? Виходить, що українські партійні „демократи" вирішили, що краще експортувати „гласність", ніж її запроваджувати у себе, бож не дарма мудрість каже, що „правда в очі колеть"!

Іванна Зельська

НОВЕ ВИДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ

На книжковому ринку появилася дуже цікава книжечка п. з. „Родина Качуровських" авторства Лесі Бризгун-Шанта, що має започатковані й заплановані інші цікаві видання про пташок і звіриків.

Ілюстрував Віталій Литвин, що недавно подарував у едмонтонському домі для наших старен<u></u>ьких серію своїх картин, для зображення „Лісової пісні" — Лесі Українки, й напевно знайдуться там любителі його мистецтва, бо він пильно працює над своїм світосприйняттям, та обдаровує нас щораз кращими своїми роботами.

Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді (ОПЛДМ) дало свою згоду на це видання, що появилося в Канаді в Торонто в 1987 році. Видання альбомного формату, друковане на доброму крейдяному папері, що не нищиться при ужитку та ще вогкою шматинкою стирається забрудження. Друк виразний. Вигляд естетичний. Продажна ціна 6 дол.

Леся Бризгун-Шанта досвідчений педагог, що давніше працювала в виховному секторі Пласту, самостійно вела вакаційні табори, працювала і працює в державній середній школі, та багато років писала цікаві розповіді для Дитячої сторінки журналу „Жіночий Світ". Тепер вона працює у бібліотеці, та має доступ до чужомовних виховних видань. До вказаного видання вона черпає тему з французького у вільному переказі.

Видання попереджує коротка інформація, щоб тому хто бере цю книжечку, знав про що читатиме. Там є цікава замітка, що каченятам треба вчитися — це скрита заохота для багатьох. А я спитаюся: чи то лиш дітям треба вчитися? Наш вік такий багатий у різні винаходи і новості, що насправді вчитися треба повсякчасно нам усім. Слова народної мудрости тут придадуться: „До щастя ключі, знайдеш у голові".

У примітці зазначено, що видання є для молодшого юнацького віку, а я додам, що варто і старшим поцікавитись. Насправді, видань для цього віку дітей є так небагато, що треба привітати появу книжечки „Родина Качуровських", що розповідає про переживання диких качок, які мають своїх природних ворогів. У згаданій книжечці є п'ять розділів, що поступово ведуть читача від вилуплення виводку качачого (вісім каченят), почерез знайомство, науку, пригоди і мандри. А мандри притаманні не лише дітям. Одинадцять уміло розміщених ілюстрацій у виданні допомагають молодому читачеві доповнити фантастичні уявлення і то дуже важний чинник умового розвитку, що не лиш збагачує уяву прочитаним, але її уміло скеровує. Дорослий читач має свої уявлення, у яких слідне забарвлення довголітнього досвіду.

Кінцеве звернення до читача, про що ще він хотів би знати, нехай напише на подану адресу авторки. Воно відноситься рівночасно до всіх нас, що хотіли б бачити сучасні видання цікавими, змістовними, короткими, без зайвих описів, що характеризували добу романтизму. Нашу молодь найбільше цікавлять теперішні проблеми, а не доба, що проминула. Заохочує їх до того карколомна реклама засобів масової інформації, а в тому і телебачення.

Даймо на книжковий ринок короткі, змістовні, цікаві публікації — замість нарікань, що нема українського читача, то переконаємося, що ті видання не будуть лежати на полицях книгарень і припадати порохом. Книжка „Родина Качуровських" дуже відповідна на подарунок і добре, що вона появилася.

Всі ми добре знаємо, що на тому континенті школа вчить, та майже не виховує, тому цю прогалину найперше нехай заповнять тато і мама. Це їх обов'язок. „Діти на світ не просилися" — золоті слова моєї мами і так здорово розуміли свої обов'язки наші предки. Чи ми перестали бути свідомими українцями? Добровільність допомоги дідуня чи бабуні вказана для обопільного добра, але не можна ніяк накидати їм додаткового зобов'язання і відповідальности, хоч би з того приводу, що свою повинність вони вже сповнили, совісно виховавши своїх дітей на добрих громадян країни поселення і України, рівночасно!

Дуже влучну вказівку дає нам народна мудрість. „Маленьких дітей треба плекати, підростків навчати, а від дорослих вимагати". І вона рідко коли схибляє!

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про листування „факсом" і... волами

У нашій добі непересічного розвитку технології ми привикли кожну вістку діставати якнайскоріше, а кожну подію знати дослівно негайно після того, як вона сталася. Навіть найкращі щоденники мусять стояти позаду телевізійних чи радіових новинок, які перші інформують нас про все, що діється незалежно від віддалі і обставин події. І якось дивно, що тепер, коли кожний рік приносить нові удосконалення комунікації, ми стверджуємо що „звичайна" пошта з бігом часу гіршає, а не кращає що було б логічним наслідком усіх технологічних засобів.

Але, на жаль, так воно є і кожний із читачів напевне має цей самий досвід із поштою на Північноамериканському континенті. Бо тут ми не можемо нарікати лише на американську пошту, але в такій самій мірі на канадську, яка здобула собі в останніх роках славу особливо повільної.

Який же тут парадокс — ми знаємо дослівно до години, що сталося на другому кінці світу, але коли посилаємо листа з Ню Йорку до Торонто треба рахуватися із тим, що він буде принаймні 10—14 днів в дорозі.

Отож як вам спішно, або маєте важну посилку, яку не хочете втратити, тоді сьогодні залишається вам лиш можливість користуватися приватними підприємствами, які за солону ціну обіцяють вам доставу адресатові до 24-ох годин, або треба постаратися про найновішу технологічну вигадку „факс", яким передається цілі листи протягом кількох хвилин. Усе це однак получене із великими матеріяльними коштами. А що мають робити „звичайні" смертельники, які все ще „вірять у пошту" і, наліпивши марку за 22 центи, надіються, що лист буде на місці призначення у скорому часі?

Тема поганої достави пошти не сходить тепер ніколи з уст усіх мешканців Ню Йорку та інших осередків і, здається, кожна людина може оповісти свою не одну прикру пригоду із поштовим урядом.

Ми також мали їх вже доволі багато, але таки в останньому часі, нам здається, немов тепер в Америці возять листи не літаками чи потягами, але волами, як колись за дуже давніх (але добрих!) часів.

Бо як тут можна зрозуміти, коли лист із важливим матеріялом для друку іде з Клифтону в Ню Джерзі до Бабилону біля Ню Йорку рівно десять днів, коли це віддаль якої сотні миль, що її можна автом подолати у нецілих двох годинах? Коли він вкінці „добрив" до нас — це була така радість, яку мусіли мати хіба ще наші прадіди, коли поштар привіз на село листа та вручував його адресатові особисто.

Друга недавня пригода закінчилася менше щасливо. Десь між Ню Йорком і Бабилоном, на віддалі 50 миль, „загубилася" поручена посилка з коректою цілої книжки. Не помогли ніякі розшуки, запити, скарги і десятки формулярів, які треба було виповнити на доказ, що посилка пропала. Треба було зачинати працю від початку. У висліді ми тепер рішили не вірити більше таким засобам транспортації і у важливих випадках вертаємося до єдиного певного власноручного передавання пошти.

Наші читачі напевно можуть додати до тих двох випадків десятки своїх, особливо коли йдеться про доставу „Свободи", яка вже дійсно хіба волами їде до передплатників. Вони пишуть скарги до адміністрації і до пошти — але це нічого не помагає, і так вже всі привикли до того, що дивуються коли часом дістануть наш щоденник на другий день. Хто, отже, може винувати редакторів за неактуальність вісток?

Може поширення „факсу" піде так далеко, що можна буде не лише передавати протягом коротких хвилин листи, а й цілу „Свободу"? Уявіть собі як актуальною вона б тоді стала. Її читачі однак мусіли б бути усі дуже багаті та купити собі цю машину.

А до того часу прийдеться далі їхати волами...

О—КА

П.С. Наша співробітниця, яка підготовляла цей фейлетон до друку повідомила нас, що вчора дістала карточку з різдвяними побажаннями. Карточку вислано із Джерзі Ситі до Ню Йорку і вона перебувала в цій дорозі „тільки" три місяці.

Борислав Борисюк

ЛІРИКА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

II.

Не диво, що у поезіях Шевченка розкинено так багато взорів народних пісень, які знав і співав наш поет, та про них засвідчує сам поет такими словами: „Давно, давно колись, я чув, як стояв під вербою, тихенько дівчина співала; і жаль мені малому стало того сірому сироту... і я заплакав..." Таких переживань ледве чи міг би хто зазнати, пізнаючи народні пісні з друкованих збірників. Глибоке враження робили пісні з мотивами сирітства та недолі, бо вони спліталися з його споминами про рідне село, ранню молодість і першу любов. У цих піснях шукав поет розради на чужині, в далекому Петербурзі. З рідного села, з-під мужицької стріхи виніс Шевченко звичку співати народні пісні, просто переживав їх, сам був зворушений і слухачів зворушував, тим більше, що й голос у нього був дуже гарний.

Замилування Шевченка до народної пісні та його широке обізнання з творами усної словесности дає нам поняття, що одне й друге мало великий вплив на його поетичну творчість. Звідсіля він прийняв тип народного співця, що часто виступає у нього, „Кобзар", подекуди змальований з етнографічною вірністю нпр., у „Катерині", а крім цього з кобзарем поет ідентифікує самого себе, як у „Перебенді". Всупереч інших українських поетів-романтиків, Шевченко підкреслює свій зв'язок із народною масою, з життям простого люду, серед якого він виріс, як невідродний син свого народу. У всіх його поемах Шевченко наводить заголовки, навіть рядки й цілі строфи народних пісень, що їх можна відшукати в етнографічних збірниках. Так українські народні пісні в устах поета подають нам широку картину України та її героїв.

Шевченко, як поет подає Б. Навроцький („Проблеми соціологічної аналізи Шевченкового поетичного стилю, ст. 33") „найсильніший був у царині ліричної поезії, де він міг щоразу черпати від свого соціяльного підґрунтя народньо-поетичні традиції". Поважну групу його лірики із першої доби його творчости об'єднують ці мотиви: а) сирітство й самота, б) чужина й вороги, в) журба й туга за рідним краєм, г) прочуття смерти на чужині, ґ) жаль за втраченою молодістю, а над тими усіма домінує мотив д) долі. Мотиви самоти виступають у „Пам'яті Котляревському" та в „Присвяті Маркевичу" (1838-1840)". —Згадка про сирітство у „Гайдамаках" у словах: „Давно те минуло, як мала дитина, сирота в ряднині, я колись блукав, без свити, без хліба по тій Україні. Мотиви туги за Україною й смерти на чужині особливо сильно виступають у поемах „До Основяненка" та „Думи мої". В поемі „Мені однаково..." згадується мотив „ворогів", що, як „злії люди" присплять Україну, й в огні її окраденою збудять. Найбільш сантиментальний мотив — це доля дівчини-сироти, що покинута, в тузі за милим та в в самотині корогає молоді літа. Сюди належить думка: „Нащо мені чорні брови..." Поетичний образ калини на гробі коханців, що повторюється в закінченні „Причинної та в баляді „Калина", перейняв поет із народної пісні: „Стоїть явір над водою..." Козак-сирота, що шукає долі і гине на чужині, це оспівувана в народних думах тема, що особисто в'язалася з долею поета: „Тече вода в синє море...", або „Летить орел через море..." Мотиви шляхів, якими ходили „козакові ніжки", подибуємо в вірші: „Ой три шляхи широкії", „Ой не шуми, луже", а мабуть, далекий вігомін цього мотиву вчувається в поемі Шевченка з 1850 р.: „Лічу в неволі дні і ночі!"

Хоча Шевченко користується тут мотивами, образами, зворотами народної поезії, та це зовсім не вменшає оригінальности його творів. Шевченкова лірика щира і безпосередня, не має ні крихітки чогось штучного, а виявляє сильну індивідуальність, що дуже вдало розпоряджає засобами народного стилю. Зводити жалі Шевченка до наслідування народних пісень, значило б зрікатися глибшого розуміння Шевченкової поезії.

До цих мотивів сирітства, шукання долі, смерти на чужині, приєднується мотив журби, що знаходимо його у поезіях: „Думи мої...", „Катерині", „Гайдамаки", „На вічну пам'ять Котляревському", що тісно в'яжеться „вітром", „могилам", як у „Варнаку" і „Тополі", „Гайдамаки", „Іван Підкова", як „Ой у полі могила з вітром говорила...", „Високії ті могили чорніють, як гори", в поемі „До Основяненка": „На тім степу скрізь могили", навіть сам поет вмішується до розмови могил із вітром та морем; він боліє над долею України, що „обідрана сиротою понад Дніпром плаче".

На поданих прикладах бачимо наочно, як мотиви народної поезії у віршах Шевченка поглиблюють свій зміст: могили говорять із вітром, про Волю, слава розкаже „чия правда, чия кривда, і чиї ми діти?" Не тільки поет згадує своє сирітство, але Україну називає сиротою, ограбленою ворогом, що ворог із неї сміється. Найповажнішим мотивом лірики поета є мотив Долі, що проти неї протестує поет, коли не хоче „валятися гнилою колодою по світі, словами: „Доле, де ти? Доле де ти? Нема ніякої! Коли доброї жаль, Боже, то дай злої, злої!" Мотив „смерти на чужині" мабуть найбільш проймаючий і болючий для душі поета, що на засланні предчував свою смерть, одначе „не однаково йому, коли він у віщому предчутті освідомлює собі, до якого лиха можуть довести лукаві вороги його рідну Україну.

Перебуваючи в петербурзькій в'язниці та головно в першому році заслання, Шевченко написав кільканадцять поезій у формі пісень, у яких майстерно наслідує народнопісенний склад за різними ритмічними зразками, бо хотів у них зачарувати ще свіжі спомини про рідний край. Ці поезії переважно оспівують жіночу долю, з яких кожна пісня концентрується на одному мотиві: „Ой одна я, одна, як билинка в полі..." Це поетичні образи-паралелі, що порівнюють дівчину до зозулі, як показує це „Плач Ярославни".

У висліді заподаного без перебільшення можна сказати, що у ліричних Шевченкових поезіях його творчости мотиви сирітства, чужини й ворогів сплітаються з мотивами України, з рефлексіями про її славну бувальщину й теперішню недолю. Ці мотиви своїм змістом і формою, хоча наслідують народну поезію, своїм змістом та ідейним підкладом далеко відбігають від творів народної поезії, тому що ці мотиви поет розвиває й поглиблює, надаючи їм більш різкого й барвного кольориту. Коли поети романтики, сучасники Шевченка, захоплювалися старовиною і залюбки сприяли темам із містики, народних вірувань та могильних настроїв, Шевченко став на шлях романтичного реалізму, відтворюючи життя нашого народу, яким воно справді було, чого доказом є його сказані гіркі слова до своїх друзів: „Як би ви знали паничі, як нам живеться на селі, то ви б ідиллій не творили!"

Шевченко не тільки вмів покористуватися мотивами чи образами народної поезії, він так справно і всесторонньо володів всіма її засобами, що незалежно від її змісту і взорів зумів творити свої оригінальні поезії, і як сказав Франко: „увесь сок українських пісень народніх, з мелянхолійною основою й відтінками делікатного гумору перетворений в кипучу кров самого Шевченка, закрашений сильно його індивідуальністю — все це являється у повнім блеску в 'Перебенді'".

Перейнявшися духом й стилем української народної поезії, Шевченко своїми творами, зокрема ліричними поезіями, поклав тривкі підвалини під дальший розвиток української літературної мови, цієї найсильнішої основи національного об'єднання від Кавказу по Карпати.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Ганна Черінь

„БАРВІНОК" ЦВІТЕ В БРАЗИЛІЇ

Українська нація знана своїми вишивками, піснями й танцями. На жаль — не маємо кращої зброї для боротьби за державність. Але — на щастя — маємо хоч таку зброю. В сучаснім житті, як не дивно, саме такою зброєю можна багато чого завоювати — насамперед, самих себе. Вона збуджує тих, що сплять чи дрімають, зацікавлює тих, що мовлення забули чи не навчились, але мову пісні і танцю розуміють. Розуміють це і чужинці, або, вірніше кажучи, абориґени й завойовники тих країн, куди ми спершу прибули чужинцями, потім поріднилися, а потім наші діти і внуки ці країни називають рідними. Різні бувають ситуації, і по-різному їх можна розуміти і трактувати.

Дня 12-го березня у Чикаґо відбулася перша вистава української фолкльорної групи з Куритиби „Барвінок". Синій барвінок, одна із складових барв нашого прапора, став гордим ім'ям цього молодечого колективу, що народився ще 1930 року і проіснував та розрісся в 160-особий колектив, з якого 45 найкращих прибули до Канади й Америки. Зі скупих відомостей про цей ансамбль знаємо, що він виступав кілька разів на різних імпрезах Бразилії, головно в „українському стейті" Парані, але тепер стався їх перший — і тріюмфальний — виліт в далечину. Для них Америка,

(Закінчення на стор. 3)

Український...

(Закінчення зі стор. 1)

Ніби на підтвердження цих слів американські репортери знайшли Й. Тереллю і тут і запросили в окрему кімнату на інтерв'ю. Хоч як не хотілося йому залишати гостинну громаду, довелося відлучитися майже на годину. Й. Тереля добре розуміє, як важливо тепер, коли ми відзначаємо ювілей Тисячоліття Хрищення України, інформувати пресу, а через неї і мільйони американців та чужинецький світ про українців, про їх життя та боротьбу на рідних землях і використовувати такі нагоди. А тим більше напередодні святкувань Тисячоліття у Москві, Ленінграді, Новгороді, Мінську, Києві та інших містах в СССР, куди приїде багато представників засобів масової інформації зі ЗСА та інших країн світу. Їх треба озброїти правдивими інформаціями, усвідомити, роз'яснити, яким є справжній стан Української Католицької Церкви і взагалі церков інших віровизнань у Совєтському Союзі та чи має Москва моральне право відзначати українське Тисячоліття. А хто краще може це зробити, як не людина, яка більше половини свого життя, 23 роки, провела у тюрмах, концтаборах та „психушках" лише за те, що хотіла одного — „вільно молитися і трудитися на благо рідного народу", як неодноразово заявляв Тереля.

А що на Батьківщині про Тереллю ходять легенди, свідчить лист, якого дістали влітї минулого року в Мінеаполісі. Родина з України пише, що в них „скрізь говорять про Божого чоловіка, який ходить по селах і агітує людей повертатися до Католицької Церкви". Ось чому совєтський уряд так радо випустив Тереллю та його родину. „І за це ми щиро дякуємо панові Горбачову", — сказав під сміх та дружні оплески присутніх о. С. Сабол і додав, що Й. Тереля — великий оптиміст, який вірить у відродження УКЦеркви на Батьківщині і в те, що він ще „повернеться на Україну разом з Блаженнішим Мирославом Іваном Любачівським".

Для комуністичних режимів більш небезпечним є коли люди-борці, люди, які здатні повести за собою маси, які ідею ставлять вище власних інтересів і готові за неї віддати життя, залишаються в країні. Такі люди небезпечні і у в'язниці, бо і там вони роблять свою роботу, ведуть за собою. Тому режим старається позбутися їх усякими способами: знищити фізично, як це було з Олексою Тихим, Юрієм Литвином, Василем Стусом, Валерієм Марченком, або вислати за кордон. Щодо першої крайности, то нині вона для реформатора М. Горбачова не цілком підходить: надто багато шуму за кордоном і Захід, який стоїть на сторожі прав людини, може відмовити дати черговий довготерміновий кредит чи продати пшеницю, нові модерні машини і устаткування. А це тепер ще більш небезпечне, бо економіка, сільське господарство „найпередовішої" країни світу стоїть на грані краху. Залишається Захід — „видворення" добровільне або примусове. А наївний Захід все ще дуже слабо вірить у правду про СССР. І не дивно, бо ця правда настільки неправдоподібна, що повірити в неї дуже тяжко. Навіть іноді тим, які залишили Батьківщину 40 років тому. Тому ця друга крайність менш страшна для совєтського режиму. Тому так радо він випустив Анатолія Щаранського, Ірину Ратушинську, Данила Шумука, Раїсу та Миколу Руденків, Йосипа Тереллю та інших борців за свободу, за права людини, Церкви, за „гласність" і перебудову.

З коротким словом виступила Олена Тереля, яка передала українцям Ню Йорку „вітання від всього українського народу" і подякувала за їх молитви.

Відтак до мікрофону підійшов Й. Тереля. „Ми — на порозі великих звершень — сказав він. — Ми хочемо волі. І таким поворотом до волі є леґалізація Української Католицької і Православної Церков". Він розповів про становище в сучасній Україні, про національно-релігійне піднесення, яке там панує, про те, що теперішня „гласність" і „перебудова" практично нічого ще не принесла українському народові, бо лише за панування Міхаїла Горбачова там знищено 150 католицьких церков. Багато з них були старинними, архітектурними та історичними пам'ятками нашого народу, як, наприклад, Ясінська церква, якій минуло 310 років. А її спалили варвари епохи „гласности" і „перебудови". „Навіть Сталін не робив того, що робить тепер Горбачов", — сказав Тереля. Він повідомив також, що нині УКЦерква в Україні, яка вже понад 40 років перебуває у катакомбах, має нині понад 10 єпископів та 1200 світських священиків і нараховує п'ять мільйонів вірних.

Свої слова Тереля ілюстрував фотодокументами, прозірками. На багатьох з них увіковічнені колишні католицькі церкви, на місці яких нині залишилися руїни. Перед притихлою залею пройшли на екрані десятки прозірок — колишні воїни Української Повстанської Армії (УПА), які віддали життя в боротьбі за незалежність Батьківщини, дисиденти-в'язні, які підняли прапор боротьби у 1960-1970-их роках. Багато з них зфотографовані на фоні відомих нині усьому світові в'язниць „найдемократичнішої" країни. Горезвісну московську в'язницю Лефортово, наприклад, на прохання політв'язнів погодився зфотографувати прихованою камерою майор КГБ („за немалі гроші", як уточнив Тереля). Унікальною є і світлина в'язнів на фоні тюрми з написом „СССР — оплот мира и дружбы народов". Після того як фотографія появилася на сторінках західньої преси, напис зник. Фото це має нині цінність хоч би й тому, що воно могло б прикрасити будь-який підручник з історії СССР, який знову (в котрий уже раз!) треба міняти у зв'язку з „гласністю".

Історичною цінністю для нашої історії (як і історії СССР) є фотографії, на яких молоді католицькі священики-підпільники в лісах і на полонинах Карпат святять паски, сповідають, відправляють Богослуження. Дивишся на ці документи, і мимоволі на думку приходять слова, записані в совєтській конституції, що громадяни СССР мають право на свободу совісти. Таких фотодокументів совєтської дійсности Й. Тереля показав чимало. Кожну фотографію він супроводжував обширними поясненнями.

Приємною несподіванкою було, коли Олена Тереля заспівала три українські пісні, в тому числі „Лебеді материнства" на слова Василя Симоненка.

До сліз розчулили наших дорогих гостей діти, які привітали їх квітами і щирими словами, висловленими рідною мовою. А це вже друге-третє покоління, народжене тут. Йосипа та Олену Терелів вітали також представники крайових управ Товариства Студіюючої Молоді ім. Міхновського, Пласту, СУМА, від земляків-закарпатців та інших українських організацій. Підходили й окремі громадяни, щоб потиснути мужню руку борцеві за права народу.

Отець парох П. Пащак подякував усім за численну участь, а жінкам-господиням — за приготовлення столів зі смачними стравами. Після молитви усі присутні відспівали український національний гимн.

„Барвінок"...

(Закінчення зі ст. 2)

Канада і навіть ми, американські еміґранти, з нашими домівками, церквами і з нашими проблемами, були такою ж новиною, як і вони для нас.

Напередодні концерту ми думали: „Ну, що ж нам покажуть ці внуки, а то й правнуки бідаків-переселенців, що мусіли пробивати собі дорогу в джунглях і тяжкою працею боротись за існування?" Яка ж велика несподіванка приголомшила нас, коли на сцену виплив молодий, вродливий чудово вбраний колектив і привітав нас традиційним хлібом на барвистому рушнику! Вступне слово керівника й динамічного рушія ансамблю Ярослава Волощука, розкрило нам очі й серця. Ці молоді інтеліґенти — лікарі, адвокати, вчителі, педагоги, техніки й студенти, — говорячи ввесь день португальською мовою, двічі на тиждень збирались у клюбі Українського Хліборобського Союзу й старанно випрацьовували кроки наших танців та вивчали українські пісні, старі й нові. Володимир Охрін-Ромеро опанував швидкі танцювальні ритми, а хореограф Олесь Іван Сисак пильно стежив за проґресом українських танців і так вишколив своїх митців, що, словами, о. митрата Бутринського, і балет Вірського міг би від „Барвінка" дечого повчитись. Так, повчитись вони могли б почуття міри в „акробатиці" чіткої дикції там, де козаки примовляють до танцю такі поговірки, як „Ой, дуб-дуба-дуба...", або, чисто по-запорізькому, гейкають до ритму. Дівчата вміло коливали вінками та снопами, створюючи калейдоскопічні візерунки. Коли вони, відтанцювали свої плавні фігури, відійшли вглиб сцени, з-поза них раптом вистрибнули парубки — звідки вони і взялися?!

Бразилія — країна південна, темпераментна, і це не могло не позначитися на манері українських танців у виконанні „барвінку". До природно-швидкого темпу наших танців додався ще й бразилійський кольорит, роблячи часом танець шалено швидким. Група виконувала „Чумака" (чудово! Вміють ляскати батогом, певно ж від бразилійських ковбоїв навчилися); „Марину", „Запорожця", „Повзунець", аж два гопаки (і простий, і „непростий"), а також гуцульську в'язанку, яку перекладачі невпопад переклали, як „Hutsul weaving", — так що дехто думав, що „Барвінки" покажуть таке ткання килима, як ми недавно бачили в балеті Вірського.

А головне — „Барвінки" не тільки танцюють, а й співають, та ще й як! На ввесь голос, слова добре знають. А як вони „Ще не вмерла" заспівали, з яким почуттям! Вони — патріоти українського народу, і за ще їм подяка і слава.

Міністер...

(Закінчення зі стор. 1)

„доходить до того, що українську мову на українських відділеннях можна почути лише на лекціях з мови та літератури".

Орган Спілки письменників України під статтею з вимогами харківського професора помістив короткий коментар заступника міністра освіти УССР В.М.Курила. Підтверджуючи наказ міністра освіти про об'єднання катедр, Курило в цинічний і зухвалий спосіб оправдує ці адміністративні заходи свого зверхника. Він пише: „Що ж до доцільності об'єднання кафедр філологічного циклу, то, я вважаю, коли на одній кафедрі розробляються проблеми як мови, так і літератури, — це не буде суперечити розвитку літературознавчої та мовознавчої науки".

Ця цинічна арґументація заступника міністра освіти показує, що, не зважаючи на виступи українських письменників, діячів культури, на протести патріотичної громадськости, уряд Володимира Щербицького за вказівками з Москви намагається продовжувати політику посиленої русифікації і якнайбільше звузити сферу вживання української мови в Україні.

Однак, мабуть, під тиском громадськости, міністер освіти УССР таки змушений був відкликати свій наказ з 15-го вересня, бо вже в наступному числі „Літературна Україна" (ч. 7 з 18-го лютого) подала обширний лист М. Фоменка як відгук на статтю М. Гетьманця „Дивний наказ міністра освіти".

В листі М. Фоменко зокрема пише: „Вважаємо питання, порушені автором, цілком слушними, а критичні зауваження — справедливими". Повідомляючи, що міністерство освіти УССР, „підтримуючи пропозиції, висловлені письменниками О. Гончаром, Ю. Мушкетиком, Д. Павличком на зустрічі в СПУ з відповідальними працівниками ЦК Компартії України 10 лютого ц.р., доручило ректорам Дрогобицького, Кіровоградського, Ровенського і Сумського педінститутів переглянути це питання й знайти можливість для роз'єднання кафедр української мови та літератури в окремі". Далі міністер пише, що „це питання вирішено позитивно" і на закінчення додає: „Отже, в усіх 16 педінститутах, де готуються фахівці української мови та літератури, тепер працюють окремо кафедри української мови та літератури".

Випадок, щоб совєтський міністер відкликав свій наказ є дивним і нечуваним для тоталітарної системи. Він підтверджує, що з думкою громадськости тепер мусять рахуватися навіть міністри.

Комітет Тисячоліття в Ню Джерзі працює

Стейтовий комітет продовжує підготовчу працю для відзначення історичних роковин, а то й закінчує вже деякі проєкти. У весняних місяцях почнуться тематично пов'язані виставки в часі різних фестивалів, наприклад, у Глесборо коледжі 9-го квітня від год. 12 до 6-ої, у Раритан коледжі в Самервилі 1-го травня від год. 12 до 6-ої, а також у бібліотеках — при співпраці місцевих громадських організацій. Найбільший фестиваль, 14-ий з черги, відбудеться 18-го червня ц.р. в Гарден Артс Центрі у Голмделі, Н. Дж., що проходитиме також під знаком тисячоліття, але матиме, як і попередніми роками, популярні фолкльорні програми, виставки (мистецькі і ручної творчости), спортові ігри, що увійшли в традицію цього фестивалю і притягають багатотисячну публіку. Все ж пополудневий концерт буде мати мистецьку програму. Вже вкоротці будуть проголошені подрібні інформації почнеться розпродажа білетів. Фестиваль підготовляє окремий комітет.

Успіхом закінчилися старання Комітету Тисячоліття одержати більшу суму на зорганізування наукової конференції в Ратґерс університеті в Ню Брансвику 15-го жовтня ц.р. Ґрент із федеральних фондів (на підтримку гуманістичних дисциплін) приділив стейтовий Комітет для гуманістики, признаючи тим самим гуманістичний аспект конференції Тисячоліття християнства в Україні. Тут важливою є не лише фінансова допомога, але й пов'язаний з тим престиж, який конференція дістає від наукових американських кіл.

Конференцію підготовляють університетські професори-історики Тарас Гунчак і Володимир Стойко при спонзорстві стейтового Комітету Тисячоліття, головою якого є проф. Іван Головінський. Метою конференції є довести до відома чужого наукового світу та американської і різноетнічної публіки історію українського християнства, що прийшло в Україну з Візантії у 988 році та як воно вплинуло на політичне, суспільне і культурне життя країни. Протягом століть українська церковно-релігійна система переходила різні стадії розвитку, головне під натиском політичних подій і впливів з півночі і заходу. А тепер, після тисячі літ, українське релігійно-церковне життя знаходиться у вийнятковому становищі.

Участь у конференції будуть брати науковці з різних університетів, які насвітлять всесторонньо тему та проблеми релігійні, культурні і суспільні з історичної геополітичної перспективи. Треба сподіватися, що українська спільнота підтримає почин проєктодавців та збільшить фонд конференції своїм внеском, щоб уможливити публікацію збірника наукових доповідей, а участю у цілоденних сесіях засвідчить перед чужинцями важливість цієї історичної річниці.

Місцеві комітети тисячоліття також можуть похвалитися деякими успіхами. Так, Комітет тисячоліття у Картереті, до якого входять усі місцеві організації, вніс петицію до Міської Ради, щоб одну із вулиць перейменувати іменем св. Володимира.

Петицію підписали о. Тарас Чубенко, парох української православної церкви св. Димитрія, о. Давид Клуні, парох української католицької церкви св. Марії, Володимир Янів, голова стейтової ради і картеретського комітету, та його секретар Демко Сенюк. На долученій листі є підписи представників від 11 організацій.

Міська Рада на своєму засіданні 18-го лютого одобрила петицію і перейменувала вулицю Ґанца, що межує з домом українського горожанського клюбу, на вул. св. Володимира Великого (Gantz Avenue renamed St. Volodymyr Avenue). Американська преса у деяких місцевостях помістила дописи, часто із знимками, з церемоній підписання проклямацій 22-го Січня і Тисячоліття Християнства України.

Дора Рак

МОСКВА НАЙМЕНУВАЛА нового амбасадора до Афганістану, яким став Ніколай Єґоричев. Він замінив на цьому пості Павла Можаєва. Газета „Ізвєстія", орган Верховної Ради СССР, повідомляючи про ці зміни не говорить нічого про заслуги і дипломатичну службу нового амбасадора. Кореспонденти в Москві довідались, що зміна на пості амбасадора в Афганістані не має політичної закраски і є звичайною процедурою міністерства закордонних справ, яке підтвердило, що дотеперішній амбасадор Можаєв хворіє і мусить лікуватись.

ЗГІДНО ЗІ ЗВІТАМИ вісьмох американських продуцентів автомобілів, продаж у перших днях березня ц.р. автомашин і малих грузовиків зріс на 6.3 відсотка в порівнянні з минулим роком. В загальному, справа представляється багато краще, як можна було сподіватися, — заявляють аналітики автомобільної індустрії.

Ділимося сумною вісткою,
що у вівторок, 15-го березня 1988 р. в Owensboro, Ky
відійшла у Вічність на 87-му році життя
наша Дорога
МАМА І БАБА

бл. п.

ЛІДІЯ ПРИДАТКЕВИЧ

з дому КЛОПОТОВСЬКА

вдова по проф. д-рові Романові Придаткевичеві.

ПОХОРОН відбувся у п'ятницю, 18-го березня 1988 р. у Murray, Ky.

Донька — ГАННА
Внуки — ТЕОДОР, АНДРІЙ, РОМАН

Ділимося сумною вісткою, що дня 17-го березня 1988 р.
по довгій і важкій недузі відійшла у Вічність
на 81-му році життя

бл. п.

МАРІЯ ПЕТРИШИН

з ЛИСЯКІВ

колишня голова Союзу Українок у Угнові в Україні.

ПАНАХИДА в неділю, 20-го березня 1988 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Hartman, 539 Center Street, Trenton, N.J.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в понеділок, 21-го березня 1988 року о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві св. Йосафата при 1195 Deutz Ave., Trenton, N.J., **а відтак Тлінні Останки спочинуть на католицькому цвинтарі св. Марії в** Trenton, N.J.

Горем прибита ближча і дальша Родина

Замість квітів на могилу прошу складати добровільні датки на Український Гарвард або св. Софію.

З волі Всевишнього по тяжкій і довгій недузі відійшла від нас 18-го березня 1988 р. в Crown Point, Ind.
наша ТЕЩА І БАБУНЯ

бл. п. паніматка

НАТАЛІЯ ЛИТВАКІВСЬКА

ПАНАХИДА в неділю, 20-го березня 1988 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Музики в Чікаго, Ілл.

ПОХОРОН в понеділок, 21-го березня 1988 р. о год. 10-ій рано в православній катедрі св. Володимира в Чікаго, Ілл., відтак Тіло Покійної буде перевезене на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
невістка — ГАЛИНА
внуки — НАТАЛКА І МАРКО

У глибокому смутку повідомляємо, що в четвер, 17-го березня 1988 р. відійшла у Вічність наша Найдорожча МАМА, СЕСТРА, БАБУНЯ І ТЕТА

бл. п.

ОЛЬГА ЦЕЛЕВИЧ

з дому БОРОДАЙКО

учителька Рідної Школи в Бережанах, вдова по св. п. Володимирові Целевичу, послі до Польського Сойму.

ПАНАХИДА відбудеться в неділю, 20-го березня 1988 р. о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Quinn Thomas M. & Sons, Inc., 35-20 Broadway, Astoria, N.Y.

ПОХОРОН в понеділок, 21-го березня 1988 р. о год. 9:30 ранку в українській католицькій церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й. Тлінні Останки спочинуть на католицькому цвинтарі св. Духа в Hamptonburg, N.Y.

У безмежному горю залишені:

діти —
ХРИСТЯ з мужем ЮРІЄМ КУШНІР
БОГДАН ЦЕЛЕВИЧ з дружиною ДЖУЕН
ЛІЛІЯНА БОГДАН
внуки —
ДІЯНА з мужем РОБЕРТОМ КАШАН
АДРІЯН, РОМА, АНДРІЙ, ЛЯРИСА І АДЯ
сестра — СЛАВА СТАВНИЧА
брати — КОРНЕЛЬ з дружиною ЛЕСЕЮ
БОГДАН
ЛЮБОМИР з дружиною ІРЕНОЮ
Сестрінки, Братанки, близька і дальша Рідня в Америці, Україні і Австралії

ГРЕЦІЯ ВІДКРИЄ у Ватикані свою першу амбасаду, заявив представник міністерства закордонних справ кореспондентові агентства Ассошіейтед Пресс в Атенах. Дипломат заявив, що відкриття амбасади не означає, що вже цілковито осунено різниці, які існують між Грецькою Православною і Римською Католицькою Церквами ось уже 900 років. Є однак певні познаки екуменічної співпраці, які постали на тлі зустрічей Папи Івана Павла II з грецьким Патріярхом Димітріюсом I.

ЩО БУДЕ З НАШИМИ МОГИЛАМИ?

На таке запитання натрапляємо дедалі частіше в приватних розмовах, але не на сторінках преси. Публічного обговорення цієї теми уникається, бо не тільки у нас у Франції, але й в інших европейських країнах керівні громадські кола не подбали про збереження могил багатьох наших небіжчиків, у тому й заслужених, і їхні могили були зрівняні з землею.

Така ж доля очікує чимало українських могил у різних місцях Франції, бо терміни оплати за могили минають, ближчої родини нема, а у висліді — могилу й пам'ятник нищать.

Подібна загроза нависає також над численними могилами одного з найстарших і найбільших українських поселень у Франції, Везін-Шалету. Щоби цього оминути, у вужчому колі українців зродилася думка закупити невеликий шматок землі на місцевому цвинтарі, збудувати на ньому спільний пам'ятник для похованих тут українців, а в склепінні під пам'ятником зберігати мощі тих наших земляків, про пам'ять яких ніхто не дбатиме. З нашого боку було пороблено заходи організаційного оформлення ідеї побудови пам'ятника-склепіння, як на громадському форумі у Везін-Шалеті, так і на форумі Центрального Комітету в Парижі. На жаль, наша ідея не знайшла позитивного відгуку на форумі церковних і громадських чинників Везін-Шалету, як також Парижу.

Тому ініціятивна група завчасу закупила на власні кошти на цвинтарі у Везін-Шалеті 12 кв.м. землі під будову пам'ятника-склепіння. Зроблено це тому, що в недалекому майбутньому не можна буде взагалі землі купити. На цій землі ініціятивна група, якщо буде позитивний відгук на наше звернення, будуватиме пам'ятник-склепіння на 200 місць. В канцелярії управи цвинтаря лежатиме книжка, в якій буде вписано імена й прізвища кожного, хто там лежить.

Перед тим, ніж приступити до реалізації нашого пляну, необхідно нам знати не лише погляд широкого українського загалу на цю справу, але й зорієнтуватись в тому, наскільки ми можемо розраховувати на конкретну фінансову допомогу нашого загалу. Тим більше, що не виключено, що треба буде зайнятися також перевезенням деяких наших могил, наприклад з Абондану.

Тому звертаємося до наших співгромадян з ближчих і дальших околиць Везін-Шалету з пропозицією відгукнутися на наше звернення й подати свої конкретні пропозиції щодо цілого пляну та його деталів.

Збереження пам'яті тих людей, які як одні з перших ставили основи під організоване життя української громади у Франції, не є завданням обмеженої групи людей, а справою, яка повинна зацікавити ширші кола нашого громадянства. Тому звертаємось також до всіх українських громадян за океаном, колишніх жителів Франції, які залишили тут хто батьків, хто родичів, друзів, з проханням пропозицією підтримати цю акцію і приступити спільно до реалізації цього великого пляну.

Така спільна акція українського громадянства у Франції і поза її межами, була б не лише запорукою успішного здійснення пляну, а й запорукою того, що наші земляки небіжчики, які спочивають, розкидані в околицях Шалету-Парижа-Абондану, знайдуть у спільній могилі під пам'ятником вічний спокій поруч наших борців за державну самостійність.

Надіємось, що наш заклик знайде щиру підтримку всієї української громади і організацій!

Ініціятивна Група будови пам'ятника-склепіння у Везін-Шалеті. Адреса: Paroisse St-Andre, 16 Rue Caston Jaillon 45120 Vesines-Chalette, або D. E. 6 Rue Palestine Paris 75019.

Спогад про св. п. Н. Петряник

Українська земля дала талановитих письменників, поетів, співаків, композиторів, скульпторів, художників, науковців світової слави. Недалеко від ріки Дніпра на хуторі Бурчак, Запоріжжя, 3-го вересня 1927 року народилася в родині Григорія і Марії Литвинів дівчинка, якій дали ім'я Наталія — майбутній талант. В Наталії з раннього дитинства проявлявся талант і любов до співу. Батьки зауважили талант своєї дочки, але не могли її віддати до музичної школи з причин систематичного переслідування совєтською владою за українські національні прояви, за ворожість і ненависть до неї. У 1929 році, коли почалася примусова колективізація на Україні, Г. Литвина арештували і відправили до Сибіру, як ворога народу. Він, переживши нелюдські катування, вижив і в 1942 році зустрівся зі своєю жінкою і дітьми на Донбасі. В 1943 році повернувся на хутір Бурчак, а відтак опинився з родиною в 1944 році в Німеччині. Після закінчення Другої світової війни поселився у переселенчому таборі ім. М. Лисенка, Гановер, Німеччина. Перебуваючи в цьому таборі, Григорій проявив надзвичайний хист до виробу музичних інструментів і настройки піяно, продукував радіоапарати, ремонтував годинники, автомобілі, мотоцикли і електричні апарати, був майстром на всі руки. Від 1945 до 1948 року його донька Наталія виступала з програмою — співом на сцені в таборі ім. М. Лисенка. Вже тоді публіка була захоплена її мелодійно-чарівним голосом і говорила „Це наш соловейко!"

У вересні 1948 року родина Литвинів еміґрувала до Бразилії і замешкала в околицях міста Сан Пауло, де заснували фабрику пластикової продукції. В 1948 році Наталія одружилася зі Степаном Петряником. У вересні 1952 року була прийнята до Сан Пауло музично-драматичної консерваторії, яку закінчила з відзначенням в листопаді 1958 року, як педагог співу та теорії музики. В 1959 році родина переїздить до Америки, і поселяється на постійно в Бронксі, Н. Й. В 1960 році Наталія була прийнята на працю в бібліотеку Колюмбійського університету. Від 1960 до 1967 року вчилася в Колюмбійському університеті вже будучи хворою на нирки і отримала ступінь бакалявра. В 1962 році Наталію несподівано атакувала ниркова хвороба. Від 1965 року аж до смерті вона була на штучних нирках. У зв'язку з цією хронічною хворобою, без всілякої надії на видужання, не змогла практикувати свій талант співачки. Наталія Петряник була однією з тих пацієнтів, яка найбільше прожила на штучних нирках, чверть століття мученицького життя. Покійна була основоположником НАПГТ — Національної асоціяції пацієнтів гемодіялісіс і транспортації, а потім була обрана віцепрезидентом цієї асоціяції. Будучи віцепрезидентом НАПГТ, була запрошена сенатською комісією, для дискусії і одобрення закону „РН-I".

Вирішувалося питання для асиґнування фондів, щоб придбати гемодіялісіс машини, тобто машини для очищення крови тим пацієнтам, які живуть штучними нирками, щоб вони мали можливість без всіляких проблем вживати ці машини при лікарнях і клініках у кожному стейті в ЗСА. Не зважаючи на свою тяжку хворобу, вона систематично писала статті до своєї асоціяції часопису „НАПГТ-Нюз" на медичні теми, а також написала статтю до американського журналу під заголовком „Невропатія пацієнтів на гемодіялісіс". Виступаючи на конференціях з доповідями на повчальні теми для хронічно хворих пацієнтів на нирки, давала поради, надхнення, віру і надію, тим самим підносила настрій і бажання до життя. Бажання жити і бути активною у церковному і громадському житті, черпала вона з джерел своєї родини. Її улюблений чоловік Степан був зразковим прикладом відданого чоловіка і батька для дітей, це він найбільше часу присвятив лікуванню своєї дружини і був промотором продовження її життя.

Завдяки відданості і самопосвяті Степана Петриняка, його дружина Наталія отримала ступінь бакалявра Колюмбійського університету, була основоположником і віцепрезидентом згаданої асоціяції, була активною на нарадах і конференціях та брала участь у сенатських комісіях у Вашінгтоні. Степан пильнував дітей і як результат його невтомної посвяти до них, Галина отримала ступінь магістра з педагогіки, Наталка дістала диплом інженера-механіка. Потрібно було мати стільки енергії і терпіння, витривалости на протязі 25 років, щоб бути непохитним і стійким рятуючи всіма силами життя своєї любимої дружини від передчасної смерти

Шляхетне серце Наталії перестало битися 10-го листопада 1987 року; померла в Давн стейт медікал центрі, Бруклин, Н. Й. Тіло покійної було перенесене до погребника Петра Яреми в Ню Йорку, звідти було перевезене до церкви-пам'ятника св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Отець Сергій Пастухів відслужив похоронні обряди, хор відспівав похоронну Службу Божу під диригуванням Петра Гурського.

Похоронена Н. Петряник на православному цвинтарі в Савт Бавнд Бруку 13-го листопада 1987 року. Після похорону всі присутні були запрошені на поминальну трапезу, під час якої було переведено збірку грошей, які були передані на українську православну церкву св. Петра і Павла в Ґлен Спей, Н. Й.

Під час поминального обіду інж. П. Гурський, Антон Філімончук, І. П. Філімончук, Петренко в коротких промовах згадували про шляхетну Н. Петряник, про її життьовий шлях. Родина Степана Петряника надзвичайно вдячна о. С. Киндзирявому за похоронні обряди та прощальні слова, інж. Гурському за диригуванням хором. Родина Петряник вдячна всім присутнім, які взяли участь в похоронних обрядах та за присутність на поминальній трапезі.

Даніеля Льорензо-Філімончук

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ОЛЕКСАНДЕР І. БРЕҐЕН, член УНС Відд. 179-го в Сейнт Луїс, Мо., помер 22-го січня 1988 року на 64-му році життя. Народився 1924 року, а членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Бернис і дітей Олександра мол., і Анетту. Похорон відбувся 25-го січня 1988 року на цвинтарі Мт. Кармел в Белвил, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Наталія Шуя, секр.

ЙОСИФ НАМІСНЯК, член УНС Відд. 38-го ім. св. Миколая в Авбурн, Н.Й., помер 29-го квітня 1987 року на 59-му році життя. Нар. 21-го січня 1928 року в Авбурн, Н.Й. Членом УНС став 1946 року. Залишив у смутку дружину Перл. Похорон відбувся 2-го травня 1987 року на місцевому цвинтарі в Палм Біч, Фла.

Вічна Йому Пам'ять!

Едвард М. Ґузилак, секр.

ЙОСИФ НАЗАРЕВИЧ, член УНС Відд. 83-го ім. Івана Франка у Філядельфії, Па., помер 14-го лютого 1988 року на 63-му році життя. Нар. 11-го березня 1925 року в Перемишлі, Україна. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Вероніку, сина Йосифа, дві дочки і двох внуків, в Канаді сестру і двох братів, а на Україні сестру і ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 18-го лютого 1988 року на цвинтарі Овкленд у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

А. Кушнір, секр.

МАРІЯ ГЕЩУК, член УНС Відд. 146-го ім. Івана Франка у Воррен, Миш., померла 7-го січня 1988 року на 67-му році життя. Нар. 1921 року в Гемтремку, Миш. Залишила у смутку мужа Івана, сина Івана мол., дві дочки: Карол-Енн Музик і Катю-Марію Шикулу з родинами, троє внуків і сестру Галину і брата Василя та дальшу родину. Похорон відбувся 11-го січня 1988 року на цвинтарі Мт. Олівет в Дітройті, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Г. Корб'як, секр.